

S-äänteen harjoitteluohjeet

OSA III

S-äänteen käyttäminen puheessa

S-äänne muodostuu siten, että kieli on kourumaisena ylätuhampaiden takana hammasvallia vasten. Kielen ja hammasvallin väliin jää siis pieni rako, josta ilma kulkee. Kielenkärki ei saa tulla hampaiden väliin tai alaetuhampaita vasten. Ilmavirta puhalletaan kevyesti kielen keskiosan kohdalta ulos. Samassa paikassa ääntyvät myös mm. D- ja R-äänteet.

S-äänteen tuottamista varten kielen lihasten hallinta tulee olla riittävää sekä leuan ja kielen liikkeet eriytyneet. Näihin pyritään erilaisilla suujumppaharjoitteilla.

Harjoittelun vaiheet:

1. Lisätään tietoisuutta kielen liikkeistä suujumpalla
2. S-äänteen tutkiminen ja muodostaminen
3. S-äänteen yhdistäminen vokaaleihin
4. **S:n käyttäminen harjoittelutilanteessa**
5. **S:n käyttäminen spontaanissa puheessa**

Yleiset harjoitteluohjeet:

- Harjoituksia on hyvä tehdä päivittäin, noin 5–10 minuuttia kerrallaan.
- Harjoittelun tulee olla mukavaa: aikuinen ja lapsi tekevät harjoituksia yhdessä.
- Aikuinen näyttää oikeaa mallia.
- Harjoittelussa voi käyttää peiliä apuna. Se voi auttaa lasta hahmottamaan kielen oikean paikan.
- Aikuisen tukea ja apua tarvitaan paljon. Rohkaiseminen ja onnistumisen elämykset kannustavat lasta yrittämään. Jos lapsi innostuu asiasta, hän jaksaa harjoitella ja saavuttaa tuloksia.
- Joitakin lapsia voi innostaa harjoittelutaulukko, johon merkitään harjoittelukerrat (ks. sivu 2).
- Lapsen puhetta ei saa korjata jatkuvasti. Puheeseen kiinnitetään huomiota vain harjoittelutuokiossa tai sovittuina hetkinä.

Harjoitteluun ei saa pakottaa, eikä väsyneenä kannata harjoitella. Jos lapsi ei ole vielä kiinnostunut harjoittelusta, kannattaa asiaan palata myöhemmin.

Mukavia harjoitteluhetkiä!

Harjoittelutaulukko: Väritä kuva, kun olet tehnyt päivän harjoitukset!

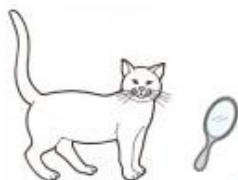
Maanantai	Tiistai	Keskiviikko	Torstai	Perjantai	Lauantai	Sunnuntai
						
						
						
						
						

Puheterapia, Eksote 2016

S-PORTAAT:

Kulje portaita kohti timanttia ja S-äännettä. Voit piirtää itsesi tai pupun portaille siihen kohtaan, missä olet menossa harjoittelussa.

Käytä harjoittelussa apuna peiliä!

olen harjoitellut ahkerasti ja saan timantin

osaan nostaa kielen reunat ylös

osaan nostaa kielen leveänä ylähuulelle

osaan liikuttaa kieltä niin, että leuka pysyy paikallaan

osaan nostaa kielen kärjen ylähampaiden taakse

S:n käyttäminen harjoittelutilanteessa

Kun lapsi osaa S:n erillisenä ja tavuissa, hän voi alkaa harjoitella aikuisen kanssa S-sanoja ja -lauseita. Aikuisen malli on yleensä aluksi tarpeen.

S:n tuottaminen on yleensä lapselle helpointa aluksi sanan lopussa ja vaikeinta sanan keskellä.

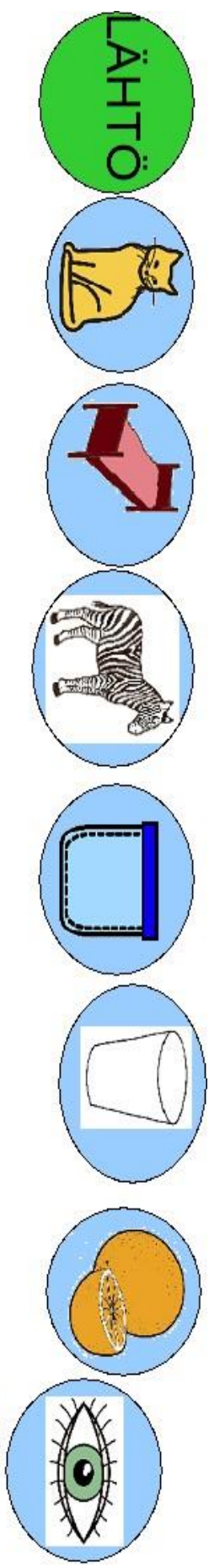
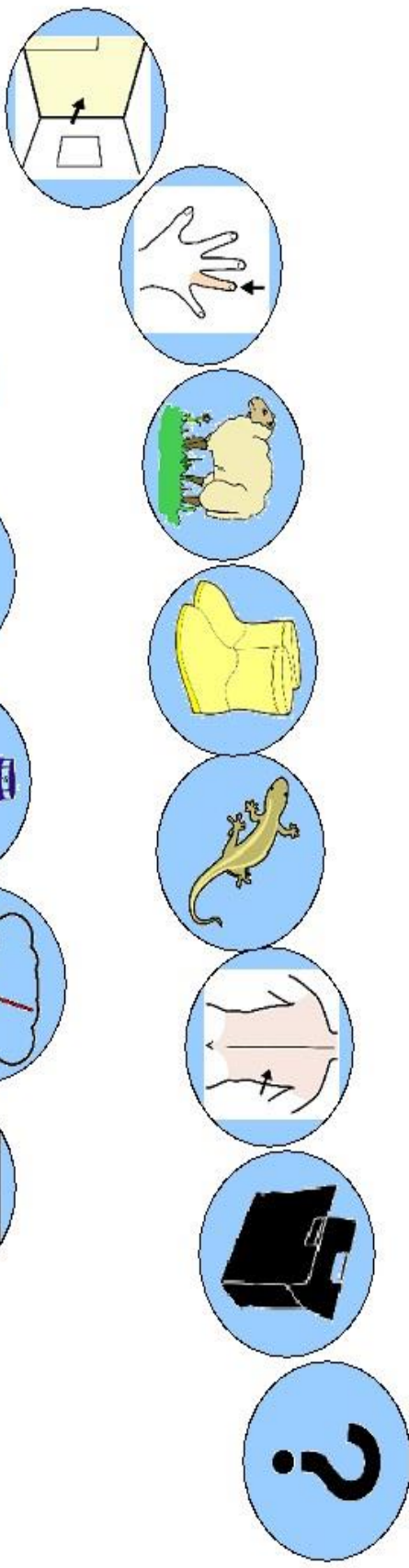
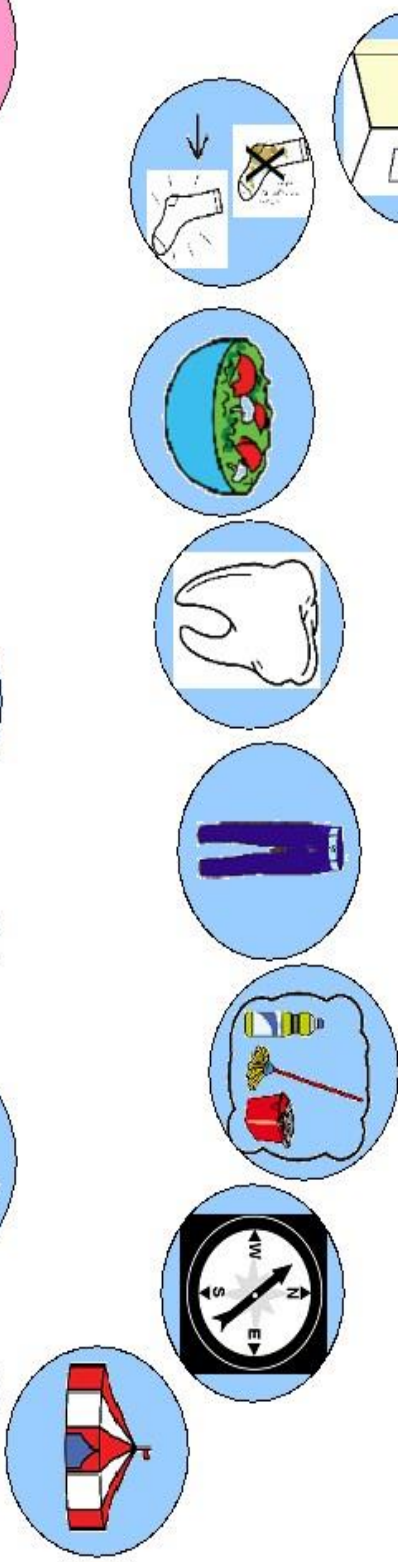
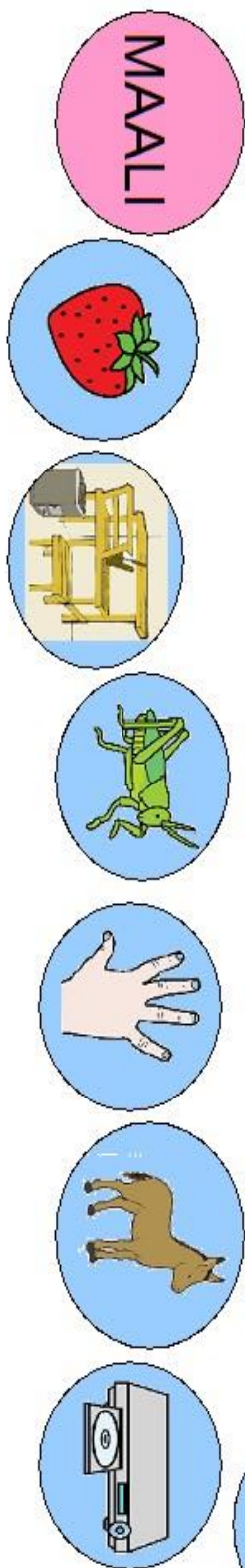
Jos lapsi on tottunut korvaamaan S:n T-äänteellä, voi siitä pois oppiminen olla vaikeaa (esim. lapsi sanoo: SSStiili = siili, SSStaapas = saapas). Tällöin kannattaa kokeilla pitää pieni tauko sihinän ja vokaalin välissä (esim. SSSS – iili, SSS – aapas). S-harjoituksissa sihinää voi hiukan ylikorostaa ja pidentää (esim. SSSSukka). Jos tämä ei vielä onnistu, palaa edelliseen harjoitukseen (S-äänteen yhdistäminen vokaaleihin).

Keksikää pelejä, leikkejä ja tilanteita, joissa voitte käyttää S-äännettä (esim. muistipelit, noppapelit). Listatkaa/ piirtäkää tähän S-sanoja:

esim. SIENI SIILI HISSI

S-PELI:

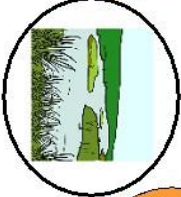

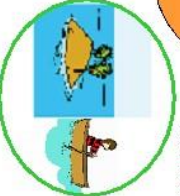
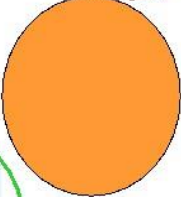
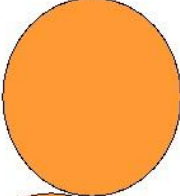
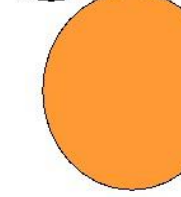
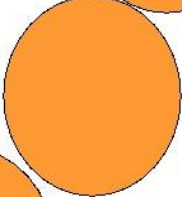
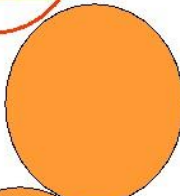
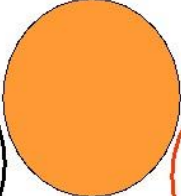

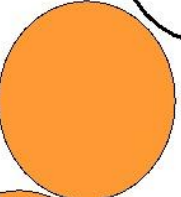
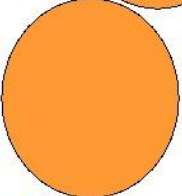
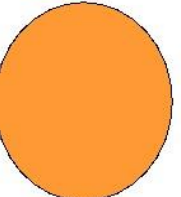
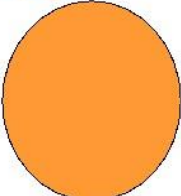

Pelatkaa yhdessä peliä. Kuvan kohdalla sanotaan sana käyttäen oikeaa S-äännettä. Pidä tarvittaessa tauko S:n ja viereisten äänteiden välissä (esim. kuu-sss-i =kuusi, sss-iili=siili). Kuvasta voi keksiä myös lauseen.

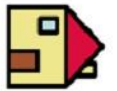

Keksikää yhdessä lisää sanoja, joissa on S-ääne, ja tehkää oma pelilauta:

LÄHTÖ

PERILLÄ

Seurat
sademetsän
sammakkoa,
peruuta yksi
askel

Sademetsässä on
vaikea kulkea,
odota kaksi
heittovuoroa.

Unohtit kurmissaappaat,
pää alkun
hakemaan ne,
jotta voit liikkua
suolla.

Pysähdyt hetkeksi
sukeltamaan,
odota yksi
heittovuoro.

Soutumatka saareen
sujuu nopeasti
myötävyydessä,
saat ylimääräisen
heittovuoron.

Pääset säiliöauton
kyytiin, mene yksi
askel eteenpäin.

S:n käyttäminen spontaanissa puheessa

Oikea S-äänne ei yleensä siirry puheeseen ilman harjoittelua. Käyttöönotto tapahtuu vähitellen ja vaatii lapselta keskittymistä puheeseen.

S:n vakiinnuttamista puheeseen voi harjoitella seuraavin keinoin:

1. Lapsi toistaa aikuisen perässä pienen hetken S-sanoja (ks. peli sivulla 7), mieluiten pari kertaa päivässä. Myöhemmin voidaan kokeilla S-lauseita.
2. Lapsi nimeää itsenäisesti S-sanoja esimerkiksi kuvakirjoista tai pelikorteista. Harjoituksia voi helposti ujuttaa kotoa löytyviin peleihin ja leikkeihin (esim. Alias, muistipelit, noppapelit)
3. Sovitaan, että lapsi käyttää uutta S-äännettä vapaassa puheessa esimerkiksi keskustelun, pelaamisen tai leikin aikana. Aluksi uutta S-äännettä käytetään noin 10 minuutin ajan, jolloin aikuisilla on lupa korjata lapsen sanoessa äänteen väärin. Harjoittelu-aikaa pidennetään päivittäin.

Apuna voi käyttää munakelloa

Ajasta munakelloon harjoittelu-aika (esim. 10 min). Kun aika on kulunut, lapsen puhetta ei saa enää korjata.

tai S-korttia:

S-kortin ollessa näkyvillä lapsen puhetta saa korjata. Kun kortti laitetaan pois, lapsi saa käyttää vanhaa S-äännettä.

**MUKAVIA HARJOITTELUTUOKIOITA!
INTOA JA ILOA OPPIMISEEN!**

EKHVA:n puheterapeutit